АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ
ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ
ОБСЛУГОВУЮЧОМУ КООПЕРАТИВУ " КАМ'ЯНЕ-СЛУЧАНСЬКИЙ",
НА ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ В НИХ
СУЦІЛЬНИХ САНІТАРНИХ РУБОК

«18» 09 2025 с. Кам'яне-Случанське Сарненського р-ну Рівненської області

На пропозицію Спеціалізованого сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу " Кам'яне-Случанський" (далі – ССОК «Кам'яне-Случанський») лист № 52 від 11.09.2025 року, згідно з наказом № 39 від 11.09.2025 р. «Про створення комісії для проведення обстеження насаджень на доцільність проведення рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок», для проведення обстеження насаджень на доцільність призначення суцільних санітарних рубок (далі – ССР) та відповідно до «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), (далі - СПЛУ) нами, комісією в складі: головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Антона СТЕЛЬМАХА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Руслана МАЦЕЛИКА, голови кооператива ССОК «Кам'яне-Случанський» Володимира КОВАЛЬЧУКА, старости села Кам'яне-Случанське Галини ПЕТРОВЧУК, майстра лісу ССОК «Кам'яне-Случанський» Юрія КОВАЛЬЧУКА, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень ССОК «Кам'яне-Случанський», на предмет призначення в них ССР на 2025 рік, у відповідності до пункту 30 СПЛУ.

Примітка:

- Лісопатологічне обстеження спеціалістом філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: 11-12.09.2025 року.
- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2017 року, станом на 01.01.2017 року по ССОК «Кам'яне-Случанський».
- У відповідності до пункту 5 абзацу 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень пердставлено.
- Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубок шляхом перелікової таксації (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки).

Таксаційна характаристика насаджень по ССОК «Кам'яне-Случанський», наведена в табличці нижче, та площа ділянки, яка потребує рубки в графі № 5.

Лісництво	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа рубки, гектарів	Коротка таксаційна характеристика									Причини ослаблення деревостану	Підлягає рубці, % (відсотків до загального запасу деревини на прибній площі)	Лісогосподарські заходи, що проводились на даних ділянках (за ревізійний період)
					склад насадження	вік, років	повнота	тип лісорослинних умов	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1	Категорія захисності			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17	18	18
ССОК "Кам'яне-случанське"	6	12(3)	14,0	0,8	10СЗ	85	0,40	В3ДС	2	22	28	190	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	84	
ССОК "Кам'яне-случанське"	6	20(1)	1,0	0,2	10СЗ+БП	65	0,70	В3ДС	1	24	32	350	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	78	
ССОК "Кам'яне-случанське"	6	35(2)	1,3	0,4	10СЗ	56	0,80	А2С	2	18	20	280	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	71	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	18(2)	3,2	0,7	4БП4ВЛЧ2СЗ	45	0,70	В3ДС	2	14	16	120	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	49	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	20(1)	0,8	0,3	10СЗ	3		В2ДС	1				4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), вітровал, бурелом	52	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	21(2)	12,5	0,1	10СЗ	80	0,70	В3ДС	3	20	28	240	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	49	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	37(7)	18,5	0,9	10СЗ	65	0,70	В3ДС	1	22	24	320	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	52	ВСР-2024 р
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	46(1)	0,8	0,7	7СЗ3БП	30	0,80	В2ДС	1	12	14	140	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	60	ПРХ-2021 р
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	47(3)	6,0	0,4	10СЗ	80	0,60	В2ДС	2	23	30	300	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	39	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	54(1)	2,5	0,9	10БП	10	0,80	В4ДС	2	3	4	15	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	66	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	57(2)	1,3	0,4	10СЗ	80	0,70	А2С	2	21	30	300	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	41	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	71(1)	2,8	0,5	СЗ ГАЛЯВИНА			А2С	2				4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	49	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	75(3)	4,1	0,8	8СЗ1БП1ВЛЧ	60	0,70	В3ДС	1А	23	30	300	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	61	
Разом				**7,1**												
ВСЬОГО				**7,1**												

Натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу неспівпадають з матеріалами базового лісовпорядкування:

ССОК "Кам'яне-случанське"	9	18(2)	3,2	0,7	4БП4ВЛЧ2СЗ	45	0,70	В3ДС	2	14	16	120	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	49	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	20(1)	0,8	0,3	10СЗ	3		В2ДС	1				4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), вітровал, бурелом	52	
ССОК "Кам'яне-случанське"	9	71(1)	2,8	0,5	СЗ ГАЛЯВИНА			А2С	2				4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідники, вітровал, бурелом	49	

В насадженнях наведених вище, натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу не співпадають з матеріалами базового лісовпорядкування (по складу насадження, віку, середній висоті, діаметру, повноті та запасу деревини). Акти виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування представлено.

Лісопатологічна характеристика:

При обстеженні насаджень встановлено, що на відведених ділянках лісу наявні механічні пошкодження ґрунту внаслідок антропогенного фактору (незаконний видобуток бурштину). *Заява про вчинення незаконного видобутку до головного управління Національної поліції в Рівненській області від 26.11.2020 року № 37 додається та Заява про вчинення незаконного видобутку до головного управління Національної поліції в Рівненській області від 10.09.2018 року № 25 додається*. На площах ділянок ями різного діаметру, від 1,5 до 5,0 метрів. Частково підстилка вкрита материнською підстилаючою ґрунтовою породою. При детальному огляді видно оголену кореневу систему дерев, що підірвана, а це в свою чергу істотно послабило насадження, насадження стали схильні до вітровалу, та спостерігаються дерева з нахилом від своєї осі більш, як на 30^0, за рахунок чого створюється значна захаращеність.

На лісовій підстилці (намитій материнській породі) відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини Tomicus (представники - малий сосновий лубоїд Tomicus minor та великий сосновий лубоїд Tomicus piniperda). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. Крім цього, у нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі Gerambycidae та Златки Buprestidae.

Внаслідок довгострокового підтоплення (в процесі незаконного видобутку бурштину), виявлено ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: вільхи, берези та осики. Значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану (високий ступінь ажурності крони, незначний приріст, листя дуже дрібне та всихає, суховершинність, наявні сухі склетні гілки в різних частинах стовбура) з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гнилью.

В листяних насадженнях вільхи та берези, дерева IV-VI категорій санітарного стану мають ознаки заселення та відпрацювання ксилофагами з родин Вусачів Gerambycidae та Златок Buprestidae (під корою присутні типові личинкові ходи, на стовбурі - вилітні отвори імаго). Гниття деревини починається з периферії, поширюється в серцевинну частину.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев осики, берези та вільхи та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дерева пускають водяні пагони та суховершинять.

Додатково оцінюючі стан крон, процеси їхнього відновлення та стан стовбурів, частку сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев, видовий склад та кількість шкідників під корою і в деревині, особливочті біології деревної породи. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження встановлено, що лісові насадження є частково пошкоджені «стихійним лихом» (внаслідок сильних поривчастих вітрів «вітровалу та бурелому»), що пройшли на території ССОК «Кам'яне-Случанський» в 2025 році.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється захаращеність.

У відповідності до пункту 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи, а саме Сз, Дз, Бп, Ос, Влч.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по ССОК «Кам'яне-Случанський», у деревостанах, в яких було встановлено, що повнота даних насаджень після умовної рубки призведе до зменшення повноти насаджень згідно встановленого показника у відповідності пункту 27 абзацу 2, СПЛУ насадження потребують ССР.

2. Для поліпшення санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах ССОК «Кам'яне-Случанський», що завдається стихійними лихами, шкідниками, хворобами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме:: ССР на площі – **7,1** гектара. Рубки необхідно провести протягом 2025 року.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відновлення на кожну ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (*запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.,*), лісівничі та організаційні вимоги.

4. В осередках стовбурових шкідників та вітровалу, бурелому проводити рубки, згідно з термінінами та нормами передбаченими СПЛУ, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. На зрубах провести лісокультурні заходи відповідно до типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. від 1 березня 2007 р. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

6. Лісовій охороні ССОК «Кам'яне-Случанський» вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти прояв осередків і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись пункту 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315.

8. Спеціалістам ССОК «Кам'яне-Случанський» вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

9. Спеціалістам ССОК «Кам'яне-Случанський», при виявленні червоно книжних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

До акту додаються додатки:

– зведена відомість насаджень, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);

– зведена відомість пробних площ, закладених у насадження, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);

– плани лісових насаджень, що потребують ССР, з нанесеною на них схемою пробних площ (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки);

Акт складено в 3-х примірниках.

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: ССОК «Кам'яне-Случанський»;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
Філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист» Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст відділу
мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства Антон СТЕЛЬМАХ

Голова кооперативу
ССОК «Кам'яне-Случанський» Володимир КОВАЛЬЧУК

Староста
села Кам'яне-Случанське Галина ПЕТРОВЧУК

Майстер лісу
ССОК «Кам'яне-Случанський» Юрій КОВАЛЬЧУК